

Kriminaalipoliittinen osasto

Kriminaalipolitiikka- ja rikosentorjuntayksikkö
Catharina Groop

17.11.2015

Dno 10/69/2014

KORRUPTIOEPÄILYISTÄ ILMOITTAVIEN HENKILÖIDEN SUOJELUA SELVITTÄVÄN TYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: 17.11.2015, klo 13-15:00

Paikka: Oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto, Mannerheimintie 4, 5. krs.

Läsnä: Neuvotteleva virkamies Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö
Erikoissuunnittelija Catharina Groop, oikeusministeriö
Työmarkkina-asiantuntija Kati Orkola, valtiovarainministeriö
Ekonomisti Erkki Laukkanen, SAK

Poissa: Poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriö
Asiantuntija Santeri Suominen, EK
Professori Ari Salminen, Vaasan Yliopisto
Transparency International Suomi ry:n jäsen ja edustaja Outi Nieminen

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin klo 13:10.

2. Strategiatyöryhmän palautteen läpikäyminen

Sihteeri kertoi strategiatyöryhmän ns. ”skenaario 1” liittyvistä keskusteluista. Strategiatyöryhmän palaute oli seuraavanlainen:

- Pitäisi uskaltaa tehdä rohkeita ilmoittamiseen ja suojeluun liittyviä päätöksiä
- Pitää varmistaa, että ilmoittajan henkilöllisyys voidaan pitää salassa myös tutkinnan jälkeen
- Paikallispoliisi ei ilmeisesti ota vastaan nimettömiä ilmoituksia – tämä on ongelmallista
- KRP:n edustaja totesi (strategiatyöryhmän kokouksen jälkeen), että lisäksi pitäisi harkita rinnakkaista/erillistä järjestelmää, jonka kautta ilmoittaja voisi ilmoittaa nimettömänä. Järjestelmä voisi olla esim. nettivinkin tyyppinen. KRP voisi toimia järjestelmän kautta tulevien viestien ensimmäisenä vastaanottajana, seuloa viestit ja tarvittaessa lähettää eteenpäin muille viranomaisille. Tällöin ilmoitukset menisivät ”yhden putken kautta”; yksi viranomainen käsittelisi ilmoitukset tietyn kaavan mukaan ja tiettyjä kriteerejä vastaan, tieto kulkisi oikeille tahoille ja kumppanit tietäisivät kenen puoleen kääntäjä poliisin sisällä.

- Jos paikallispoliisi hoitaa seulonnan ja lähettää ilmoituksia eteenpäin muille viranomaisille tähän pitää varata lisäresursseja ja poliiseja pitää kouluttaa tähän tehtävään.
- Ilmoittajien suojeluun tulee panostaa: pitää varmistaa, että sekä ilmoittajalla että perheenjäsenillä on oikeus tarkoituksenmukaiseen suojaan. Nykytilanteessa pystytään todennäköisesti suojaamaan ilmoittajia irtisanomiselta tai syrjinnältä mutta vakavampia vastatoimia (esim. väkivaltaa) vastaan ilmoittajia ei välttämättä pystytä suojaamaan. Tällaisiinkin tilanteisiin pitää varautua. Ilmoittajien suojelu pitäisi perustua lakiin (todistajien suojelua koskevasta lainsäädännöstä voisi ottaa mallia) ja ilmoituksia vastaanottavilla taholla pitää olla valmius ja halu hoitaa suojelua. Onko paikallispoliisilla tai muilla ilmoituksia vastaanottavilla tahoilla valmius, resurssit ja halu hoitaa suojelua? Onko tarkoituksenmukaista, että Valvira, Tukes tai muut ilmoituksia vastaanottavat tahot hoitavat suojelun esim. sellaisissa tapauksissa, joissa ilmoittaja tai hänen perheenjäsenensä on vakavassa vaarassa?
- Ilmoittajien suojelun täytäntöönpanoon pitää varata rahaa
- Nykytilanteessa tiedonkulku viranomaisten välillä takkuilee; tiedonkulkua tulisi parantaa, jotta eri viranomaisille ilmoitetut tiedot ”kohtaisivat”. PTR-toiminnosta voisi ottaa mallia; poliisi, tulli ja rajavartiolaitos saavat jo nykytilanteessa vaihtavat tietoa keskenään.
- Toimijoiden kouluttaminen ilmoittamiseen ja ilmoittajien suojeluun liittyvissä asioissa voisi olla sekä KRP:n että poliisilaitosten vastuulla
- Kaaviossa (”skenaario 1”) tulee ottaa huomioon, että myös KRP vastaanottaa tiettyjä korruptioon liittyviä ilmoituksia.
- Tulee myös ottaa huomioon poliisihallituksen rooli poliisitoiminnan ja sen tukitoimintojen suunnittelussa, valvonnassa, kehittämisessä jne.
- Rakenteiden suhteen (OM, yhteistyöverkosto, poliisi/KRP keskeisinä toimijoina) ilmoittajatyöryhmän ehdotus on linjassa strategiatyöryhmän ehdotusten kanssa.”

Ilmoittajatyöryhmä totesi, että:

- työryhmä voisi esittää kaksi vaihtoehtoista ehdotusta: toisessa paikallispoliisi toimisi ilmoitusten ensisijaisena vastaanottajana, seuloi ilmoitukset ja lähettäisi osan ilmoituksista eteenpäin muille viranomaisille. Toisessa taas tämä taho olisi KRP.
- KRP:n edustajaa voisi kuulla uudestaan.
- työryhmän pitää keskustella suojelun nykytilasta kun SM:n edustaja on paikalla.

3. Muut asiat

Työryhmän toimikautta pidennetään 31.3.2016 saakka. Työryhmän seuraavassa kokouksessa keskustellaan joulukuun ja ensi vuoden kokouspäivistä ja käydään keskustelua asiantuntijoiden kuulemisista. VM:n edustaja ehdotti, että työsuojeluviranomaisia voisi kuulla. OM/oikeushallinto-osastoakin voisi kuulla.

Käytiin keskustelua mahdollisuudesta sisällyttää korruptionvastaisen strategian toimenpiteitä/hankkeita harmaan talouden ohjelmaan. Sihteeri totesi, että asiaa on pohdittu myös KPO:ssa ja että tällaista vaihtoehtoa on sivuttu (mutta ei vielä käsitelty) SM:n kanssa.

4. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:00. Seuraava kokous pidetään 25.11.2015 klo 13-15:00 KPO:ssa (4. krs.).